

Szanse i perspektywy polityki integracyjnej wobec migrantów w Polsce

IRENA CLIMOVA

Uniwersytet Jagielloński

STRESZCZENIE: *Artykuł analizuje wybrane zagadnienia polityki integracyjnej wobec migrantów w Polsce. Przedstawiony został stan obecny tej polityki publicznej, jej uwarunkowania oraz perspektywy jej rozwoju.*

SŁOWA KLUCZOWE: *polityka imigracyjna, Polska, integracja, uwarunkowania, perspektywy*

Wstęp

Głównym celem niniejszego artykułu jest krótka analiza polityki integracyjnej wobec migrantów w Polsce. Na polskim gruncie naukowym jest to stosunkowo nowe zagadnienie; jest też niewiele badań na ten temat¹. Trzeba pamiętać, że integracja cudzoziemców w kraju przyjmującym jest procesem złożonym i długotrwałym, wymagającym przemyślanej odgórznej inicjatywy². Ponieważ polityka integracyjna w Polsce cały czas się kształtuje, w związku z tym trudno mówić o kompleksowych działaniach w tym wymiarze. W artykule przedstawione zostaną jedynie wybrane zagadnienia w tej dziedzinie.

W kontekście imigracji integracja rozumiana jest zazwyczaj jako proces włączania do zasadniczej części społeczeństwa różnorodnych, zwykle mniejszościowych grup społecznych, takich jak mniejszości narodowe, uchodźcy, imigranci, repatrianci itp., co pozwala im na uzyskanie dostępu do praw i usług przeznaczonych dotychczas dla większości społeczeń-

stwa przyjmującego³. Aby tak rozumiana integracja była możliwa, potrzebna jest dobra wola obu stron tego procesu oraz zgoda co do wspólnych wartości, pozwalających utrzymać stabilizację w zróżnicowanym społeczeństwie⁴.

Polityka integracyjna najczęściej definiowana jest jako zespół środków stosowanych przez władze na różnego rodzaju poziomach oddziaływania (np. regulacje prawne dotyczące statusu imigranta w nowym kraju, polityka nabywania obywatelstwa, strategie antydyskryminacyjne itd.), które służą tworzeniu warunków zachęcających imigrantów do włączania się w różne sfery życia społeczeństwa przyjmującego, ułatwiających im ten proces oraz przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu⁵.

Obecnie w Europie nie ma jednego powszechnie obowiązującego schematu działań polityki integracyjnej. Każdy kraj zajmuje się we własnym zakresie integracją imigrantów ze społeczeństwem przyjmującym. Najczęściej jednak pomoc państwa w ramach polityki integracyjnej wobec migrantów w Europie obej-

¹ Wyróżnić należy publikacje ekspertów, takich jak: W. Klaus, J. Frelak, B. Samoraj-Charitonow, M. Bieniecki, M. Pawlak.

² Fundacja rozwoju oprócz granic, 2012, *Mapa drogowa do przyjaźniejszej integracji migrantów i polskiego społeczeństwa*, http://frog.org.pl/mapa_drogowa_do_przyjazniejszej_integracji_migrantow, pobrano 12.06.2015.

³ W.P. Kulvesky, *Grupy etniczne, mniejszościowe i relacje grupowe: schemat pojęciowy*, [w:] J. Polakowska-Kujawa (red.), *Nacjonalizm oraz konflikty etniczno-narodowe*, Warszawa 1999, s. 15–19.

⁴ A. Grzymala-Kozłowska, *Integracja – próba rekonstrukcji pojęcia*, [w:] S. Łodziński, A. Grzymala-Kozłowska (red.), *Problemy integracji imigrantów*, Warszawa 2009, s. 29–49.

⁵ F. Heckmann, D. Schnapper (red.), *The Integration of Immigrants in European Societies. National Differences and Trends of Convergence*, Stuttgart 2003.

muje takie podstawowe kwestie, jak: kursy adaptacyjne (ze szczególnym naciskiem na naukę języka kraju przyjmującego), pomoc na rynku pracy, edukację dzieci cudzoziemców, kwestie mieszkaniowe, opiekę zdrowotną, nabywanie obywatelstwa a także udział imigrantów w życiu publicznym⁶.

Polityka integracyjna w Polsce jest ciągle w procesie kształtowania się. Większość krajów tzw. starej Unii Europejskiej, które od lat zmagają się z masowym napływem imigrantów, posiada wypracowane strategie integracyjne. Opóźnienie w kształtowaniu się polityki integracyjnej w Polsce wynika przede wszystkim z uwarunkowań historycznych. Po II wojnie światowej Polska przez wiele lat była zamknięta dla imigrantów; w większości przypadków wysyłała migrantów niż ich przyjmowała. Po okresie transformacji systemowej sytuacja nieznacznie się poprawiła. Do Polski zaczęły przybywać pierwsze, nie-duże grupy imigrantów, m.in. z Ukrainy i Białorusi oraz uchodźcy z krajów byłego ZSRR i państw bałkańskich, w których po upadku istniejących reżimów nastąpiły konflikty na tle etniczno-narodowościowym.

W latach 90. XX wieku liczba imigrantów nieznacznie się zwiększyła, jednak imigranci traktowali Polskę bardziej jako kraj tranzytowy i tylko nieliczni z nich pozostawali na stałe w kraju. Większe zmiany nastąpiły dopiero po wejściu Polski do Unii Europejskiej oraz strefy Schengen, co przyczyniło się do większego napływu imigrantów traktujących Polskę jako kraj docelowy⁷.

Należy dodać, że niedawne wydarzenia na Ukrainie wpłynęły na pojawienie się dużej

liczby imigrantów z tego kraju, która cały czas się zwiększa⁸. Mimo to odsetek imigrantów w Polsce jest wciąż jednym z najniższych w całej Unii Europejskiej⁹, a zainteresowanie społeczeństwa i polityków integracją imigrantów jest jeszcze stosunkowo niewielkie.

Integracja imigrantów z polskim społeczeństwem odbywa się w większości przypadków bez udziału państwa polskiego. Zdaniem Aleksandry Grzymały-Kazłowskiej, która od wielu lat zajmuje się problematyką integracji imigrantów w Polsce, obecnie prowadzoną politykę integracyjną można określić jako asymilację „przez zaniechanie”¹⁰. Trzeba jednak zauważyć, że już teraz pojawiły się w Polsce pewne rozwiązania systemowe w dziedzinie polityki integracyjnej wobec migrantów. W dużym stopniu stanowiło to konsekwencje wejścia Polski do UE, która wymaga od państw członkowskich stosowania pewnych wspólnych norm oraz określonych przepisów prawnych¹¹.

Dotychczas w żadnym oficjalnym dokumencie nie był zdefiniowany zakres działań polityki integracyjnej wobec integracji cudzoziemców przybywających na terenie RP, z wyjątkiem pomocy udzielanej osobom objętym ochroną międzynarodową oraz repatriantom. Dopiero w rządowym dokumencie *Polityka migracyjna Polski – stan obecny i postulowane działania*, opublikowanym w 2012 r., zaprezentowano systemowe podejście do kwestii polskiej polityki integracyjnej¹². Dokument ten wskazuje na trzy najważniejsze obszary realizacji polityki integracyjnej w Polsce.

⁶ A. Grzymała-Kazłowska, *Postawy akulturacyjne i strategie adaptacyjne imigrantów osiadłych w Polsce*, [w:] A. Górny, A. Grzymała-Kazłowska, E. Kępińska, A. Fiheł, A. Piekut (red.), *Od zbiorowości do społeczności: rola migrantów osiedleń- cych w tworzeniu się społeczności imigranckich w Polsce*, CMR Working Papers, 27(85), OBM UW, Warszawa 2007.

⁷ GUS, http://www.stat.gov.pl/gus/nsp_PLK_HTML.htm, pobrano 5.06.2015.

⁸ Ibidem.

⁹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics, pobrano 14.06.2015.

¹⁰ A. Grzymała-Kozłowska, *Integracja – próba rekonstrukcji pojęcia*, [w:] S. Łodziński, A. Grzymała-Kozłowska (red.), *Problemy integracji imigrantów*, Warszawa 2009, s. 29–49.

¹¹ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on Immigration, Integration and Employment*, COM(2003)336.

¹² MPiPS, 2012, <http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki>, pobrano 5.06.2015.

Działania, które mają na celu poszerzenie dotychczasowej wiedzy na temat imigrantów w Polsce, a także monitoring i ocena prowadzonych w ramach polityki integracyjnej działań¹³

Zgodnie z rządowym dokumentem pogłębianie wiedzy na temat migracji w drodze badań naukowych jest niezwykle istotne. Zalecane jest, aby bieżąca sytuacja w dziedzinie integracji i jej rozwój były poddane systematycznemu monitoringowi i ewaluacji przez rządowe i pozarządowe instytucje. Prowadzone działania powinny być monitorowane i oceniane w sposób umożliwiający wykazanie, czy są one skuteczne i czy zostaną osiągnięte planowane rezultaty.

Działania skierowane do społeczeństwa przyjmującego oraz na rzecz budowania dialogu międzykulturowego¹⁴

Działania w tym wymiarze polityki integracyjnej powinny obejmować w szczególności: szkoły, placówki prowadzące zajęcia pozalekcyjne, ośrodki doskonalenia nauczycieli oraz oferujące kształcenie i podnoszenie kwalifikacji nauczycieli pracujących z dziećmi obcokrajowców oraz inne instytucje edukacyjne mające wpływ na naukę dzieci cudzoziemców, jak również środki masowego przekazu. Działania te powinny, zdaniem ekspertów, mieć charakter programowy i uwzględniać potrzebę nabywania kompetencji międzykulturowych (czyli uświadomienie istnienia różnic kulturowych oraz umiejętności funkcjonowania w środowisku wielokulturowym), a także większą akceptację społeczną dla cudzoziemców oraz działań z zakresu integracji prowadzonych w odniesieniu do tej grupy osób¹⁵.

We wspomnianym rządowym dokumencie podkreślony został jeszcze jeden ważny cel

polityki integracyjnej w Polsce – zwalczanie i zapobieganie jakimkolwiek formom dyskryminacji cudzoziemców w urzędach, szkołach, dostępie do rynku pracy, ochronie zdrowia oraz w kontaktach międzyludzkich¹⁶. Sposobem na to mogą być, zdaniem ekspertów, częstsze kontakty imigrantów z obywatelami państwa przyjmującego, które stanowią podstawowy mechanizm integracji. Podczas budowania krajowej strategii integracji w Polsce, w ramach prowadzonych kampanii informacyjnych, zaleca się zwrócenie szczególnej uwagi na działania na rzecz zwalczania funkcjonujących w niektórych społecznościach negatywnych stereotypów na temat cudzoziemców.

Niezwykle ważne powinny być działania mające na celu rozbudowanie dialogu międzykulturowego oraz tworzenie wspólnych płaszczyzn porozumienia i wymiany poglądów w celu zapobiegania powstawaniu konfliktów wywołanych różnicami kulturowymi i religijnymi. Realizacji tych działań posłużyć mogą kursy, szkolenia i przedsięwzięcia poświęcone uwrażliwieniu społeczeństwa państwa przyjmującego na kwestie różnorodności kulturowej oraz kształtowaniu komunikacji społecznej¹⁷.

Działania w zakresie budowania założeń i rozwiązań systemowych polityki integracyjnej

Zgodnie z postanowieniami Rady Ministrów główne założenia i cele polityki integracyjnej powinny być ustanowione na poziomie centralnym¹⁸. Natomiast działania mające na celu realizację tych założeń powinny być prowadzone na szczeblu lokalnym. Uzasadnione to jest tym, że administracja lokalna, jak również organizacje pozarządowe działające w terenie mają lepsze rozeznanie odnośnie do specyfiki potrzeb imigrantów mieszkających na obszarze ich oddziaływania. Takie podejście niewątpliwie przyniesie w konsekwencji lepsze efekty w sferze integracji.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Fundacja rozwoju oprócz granic, op. cit.

¹⁶ MPiPS, 2012, op. cit.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ A. Fihel, *Charakterystyka imigrantów w Polsce w świetle danych urzędowych*, [w:] A. Grzymała-Kazłowska (red.), *Między jednością a wielością. Integracja odmiennych grup i kategorii imigrantów w Polsce*, OBM WNE UW, Warszawa 2008.

W celu zapewnienia spójności prowadzonych inicjatyw wskazane jest koordynowanie oraz monitorowanie realizacji polityki integracyjnej wobec migrantów na poziomie centralnym. Rada Ministrów podkreśla, że rozbudowanie infrastruktury integracyjnej powinno odbywać się z wykorzystaniem istniejącego już systemu, czyli struktur systemu pomocy społecznej. Zalecane jest także zwiększenie roli innych instytucji i organizacji lokalnych, np. urzędów pracy, pracodawców, szkół i organizacji pozarządowych¹⁹.

Oprócz wskazanych wyżej kierunków przyszłościowych działań polityki integracyjnej, badacze zalecają również wprowadzenie zmian w dotychczasowych działaniach w tym obszarze. Krajowa Platforma Współpracy na rzecz Integracji wyodrębniła najważniejsze strategiczne aspekty integracji, które najbardziej wymagają zmian²⁰. Ekspertki zalecają skupienie się na takich obszarach polityki społecznej, jak: sprawy administracyjne, związane ze statusem cudzoziemców na terytorium RP, dostęp i funkcjonowanie imigrantów na rynku pracy, zmiany w podejściu do edukacji dzieci cudzoziemców, polityka i praktyki antydyskryminacyjne, dostęp do opieki zdrowotnej oraz udział imigrantów w życiu publicznym²¹.

Za priorytetowe należy uznać również działania umożliwiające (przyszłym) migrantom dostęp do wyczerpujących, rzetelnych i aktualnych informacji dotyczących uwarunkowań życia w Polsce. Materiały informacyjne powinny być zróżnicowane i docierać do różnorodnych kategorii i typów migrantów udających się do Polski. Takie informacje należy rozpowszechniać w polskich konsulatach, na granicach oraz w instytucjach publicznych. Ekspertki mówią również o tym, że trzeba rozważyć na poziomie państwowym stworzenie oficjal-

nej, regularnie uaktualnianej, wielojęzycznej strony internetowej, na której imigranci tak przyszli, jak i obecni mogliby uzyskać i pogłębić wiedzę dotyczącą warunków życia na terytorium Polski²².

Zdaniem wielu badaczy bardzo ważnym zadaniem polityki integracyjnej w Polsce powinno być udostępnianie imigrantom rzetelnych informacji dotyczących ich praw i obowiązków związanych z wykonywaniem pracy oraz ogólnej informacji dotyczącej funkcjonowania i realiów polskiego rynku pracy (w tym informacji dotyczących różnych form zatrudnienia i związanych z nimi praw i obowiązków). Umożliwi to migrantom podejmowanie samodzielnych, świadomych decyzji dotyczących migracji i zatrudnienia w Polsce²³.

W tym kontekście szczególnie istotna jest rola polskich władz państwowych, które powinny zadbać o przygotowanie materiałów informacyjnych w językach zrozumiałych dla jak największej liczby migrantów²⁴. Wskazane jest zróżnicowanie kanałów rozpowszechniania informacji za granicą, tak aby zmaksymalizować szanse dotarcia do nich przez wszystkie zainteresowane osoby. W tym celu uzasadnione jest zaangażowanie w te działania przedstawicieli różnych instytucji i sektorów²⁵.

Zaleca się też, zgodnie z modelem obowiązującym w wielu krajach europejskich, selektywne wspieranie i propagowanie napływu pracowników imigranckich do wybranych sektorów rynku pracy, w których widoczne są niedobory siły roboczej oraz pracowników posiadających kwalifikacje niezbędne do wykonywania danej pracy. Powinno tworzyć się takie instrumenty polityki integracyjnej, które zachęcałyby te grupy migrantów do pozostania w Polsce przez dłuższy czas (np. przez stworzenie im możliwości awansu społeczno-ekonomicznego)²⁶.

¹⁹ Fundacja rozwoju oprócz granic, op. cit.

²⁰ A. Kicingier, *Unia Europejska wobec zagadnienia integracji imigrantów*, Warszawa 2004, <http://www.iom.pl>, pobrano 12.06.2015.

²¹ Zespół do spraw migracji, 2011, *Polityka migracyjna polski— stan obecny i postulowane działania*, http://bip.msw.gov.pl/portal/bip/227/19529/Polityka_migracyjna_Polski.html, pobrano 12.06.2015.

²² Fundacja rozwoju oprócz granic, op. cit.

²³ A. Fihel A., *Charakterystyka...*, op. cit.

²⁴ Fundacja rozwoju oprócz granic, op. cit.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Zespół do spraw migracji, op. cit.

Jednym z zaleceń dla polskiej polityki integracyjnej jest zwrócenie uwagi na takie kwestie, jak: szkolenia zawodowe, ułatwienie nostyfikacji dyplomów oraz kursy kształcące umiejętności językowe dla imigrantów szukających zatrudnienia na polskim rynku pracy²⁷. Zaleca się również, aby w ten proces był zaangażowany sektor publiczny, prywatny i pozarządowy.

Wskazane jest również wsparcie instytucjonalne różnego rodzaju organizacji skupiających imigrantów. W chwili obecnej takich organizacji w Polsce jest jeszcze bardzo mało i często brakuje im doświadczenia i umiejętności w zakresie funkcjonowania w polskim środowisku instytucjonalnym²⁸. Ponieważ organizacje te stanowią ważny element przyczyniający się do procesu integracji, zalecane jest, aby zostały one objęte wsparciem instytucjonalnym m.in. przez wspieranie oraz nawiązywanie partnerskich stosunków między organizacjami pozarządowymi a organizacjami migrantów na poziomach centralnym i lokalnych²⁹. Potrzebne są również organizacje pośredniczące, które łączyłyby migrantów z polskimi instytucjami.

Istnieje też ciągle potrzeba uaktualniania, uzupełniania i wymiany informacji dotyczących uwarunkowań prawnych życia migrantów w Polsce. Zaleca się zatem wzmocnienie procesu konsultacyjnego³⁰. Może się do tego przyczynić wzmocnienie funkcjonowania już istniejących form wsparcia imigrantów. Takie podejście niewątpliwie przyczyniłoby się do wzmocnienia zaufania do instytucji publicznych, a także zachęciłoby migrantów do aktywnego uczestniczenia w życiu obywatelskim społeczności.

Zakończenie

Podsumowując, trzeba powiedzieć, że głównym zadaniem polskiej polityki integracyjnej powinna być pomoc imigrantom w nowych

warunkach życiowych, która przyczyniłaby się do jak najlepszej integracji ze społeczeństwem przyjmującym we wszystkich najważniejszych wymiarach integracji: państwowej, rynkowej, socjalnej i kulturowej³¹. Polska polityka integracyjna jest w procesie budowania, co powoduje, że obecnie odnosi się do problematyki integracji w ograniczonym zakresie.

Ponadto z powodu słabego dofinansowania i braku kadry polityka ta ma w tej chwili charakter bardzo selektywny. Kursy adaptacyjne obejmują w zasadzie tylko uchodźców oraz repatriantów, a pozostali imigranci są w pewnym stopniu pominięci. Brakuje również rozwiązań systemowych, a rządowe decyzje i działania dotyczące imigrantów są podejmowane często w odpowiedzi na pojawiające się zapotrzebowanie i problemy.

W ostatnim czasie można zaobserwować jednak, że o polityce integracyjnej nie tylko zaczęto mówić, ale także zaczęto podejmować kompleksowe działania w tym zakresie (chodzi m.in. o badania zjawiska migracji). Pojawiły się również pewne ułatwienia związane z dostępem imigrantów do rynku pracy. Dokonano zmian w ustawie o obywatelstwie, na mocy której imigrant po spełnieniu określonych warunków ma obecnie realną szansę stać się obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

Pozytywne zmiany można obserwować również w sferze edukacji, walki z dyskryminacją itd. Oprócz tego w Polsce zaczęto podejmować różnego rodzaju inicjatywy pozarządowe. Wolontariusze niektórych organizacji pozarządowych towarzyszą cudzoziemcom podczas ich wizyt w szpitalach i innych placówkach służby zdrowia. Jeśli chodzi o integrację kulturową imigrantów i społeczeństwa przyjmującego, też widoczne są pozytywne zmiany.

Badania wskazują, że z roku na rok polskie społeczeństwo staje się powoli, ale coraz bardziej otwarte na cudzoziemców i inne kultury³².

²⁷ Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji, 2012, *Współpraca drogą do integracji*, www.msw.gov.pl/download/1/.../Wspolpraca_droga_do_integracji.pdf, pobrano 5.06.2015.

²⁸ R. Bauböck, *Integracja imigrantów*, Departament ds. Migracji i Uchodźstwa MSWiA, Warszawa 1997.

²⁹ E. Kępińska, D. Stola, *Migration Politics and Policy in Poland*, [w:] A. Górny, P. Ruspini (red.), *Migration in the New Europe: East–West Revisited*, Palgrave Macmillan, Houndmills–Basingstoke–Hampshire 2004.

³⁰ Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji, op. cit.

³¹ Zespół do spraw migracji, op. cit.

³² GUS, http://www.stat.gov.pl/gus/nsp_PLK_HTML.htm, pobrano 5.06.2015.

LITERATURA

- Balicki J. (red.), *Integracja kulturowa imigrantów. Wyzwania i dylematy*, Warszawa 2007.
- Bauböck R. *Integracja imigrantów*, Departament ds. Migracji i Uchodźstwa MSWiA, Warszawa 1997.
- Fihel A., *Charakterystyka imigrantów w Polsce w świetle danych urzędowych*, [w:] A. Grzymala-Kazłowska (red.), *Między jednością a wielością. Integracja odmiennych grup i kategorii imigrantów w Polsce*, OBM WNE UW, Warszawa 2008.
- Fihel A., *Charakterystyka imigrantów w Polsce w świetle danych urzędowych*, [w:] A. Grzymala-Kazłowska (red.), *Między jednością a wielością. Integracja odmiennych grup i kategorii imigrantów w Polsce*, OBM WNE UW, Warszawa 2008.
- Grzymala-Kazłowska A. *Postawy akulturacyjne i strategie adaptacyjne imigrantów osiadłych w Polsce*, [w:] A. Górny, A. Grzymala-Kazłowska, E. Kępińska, A. Fihel, A. Piekut A. (red.), *Od zbiorowości do społeczności: rola migrantów osiedleńczych w tworzeniu się społeczności imigranckich w Polsce*, CMR Working Papers, 27 (85), OBM UW, Warszawa 2007, http://www.migracje.uw.edu.pl/obm/pix/027_85.pdf, pobrano 5.06.2015.
- Grzymala-Kozłowska A., *Integracja – próba rekonstrukcji pojęcia*, [w:] S. Łodziński, A. Grzymala-Kozłowska (red.), *Problemy integracji imigrantów*, Warszawa 2009.
- Heckmann F., Schnapper D. (red.), *The Integration of Immigrants in European Societies. National Differences and Trends of Convergence*, Stuttgart 2003.
- Kępińska E., Stola D., *Migration Politics and Policy in Poland*, [w:] A. Górny, P. Ruspini (red.), *Migration in the New Europe: East–West Revisited*, Palgrave Macmillan, Houndmills–Basingstoke–Hampshire 2004.
- Kicinger A., *Unia Europejska wobec zagadnienia integracji imigrantów*, Warszawa 2004, <http://www.iom.pl>, pobrano 5.06.2015.
- Kulvesky W.P., *Grupy etniczne, mniejszościowe i relacje grupowe: schemat pojęciowy*, [w:] J. Polakowska-Kujawa (red.), *Nacjonalizm oraz konflikty etniczno-narodowe*, Warszawa 1999.

STRONY INTERNETOWE

- BIP, <http://www.bip.msw.gov.pl/portal/bip/242/2163>, pobrano 5.06.2015.
- Fundacja rozwoju oprócz granic, 2012, *Mapa drogowa do przyjaźniejszej integracji migrantów i polskiego społeczeństwa*, http://frog.org.pl/mapa_drogowa_do_przyjazniejszej_integracji_migrantow, pobrano 12.06.2013.
- GUS, http://www.stat.gov.pl/gus/nsp_PLK_HTML.htm, pobrano 5.06.2015.
- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics, pobrano 14.06.2015.
- <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061441043>, pobrano 12.06.2013.
- http://polskawue.gov.pl/files/Dokumenty/uklad_europejski/ue.pdf, pobrano 16.06.2013.
- Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji, 2012, *Współpraca drogą do integracji*, www.msw.gov.pl/download/1/.../Wspolpraca_droga_do_integracji.pdf, pobrano 5.06.2015.
- MPiPS, 2012, <http://www.mpiips.gov.pl/analizy-i-raporty/cudzoziemcy-pracujacy-w-polsce-statystyki>, pobrano 5.06.2015.
- Zespół ds. migracji, 2011, *Polityka migracyjna polski – stan obecny i postulowane działania*, http://bip.msw.gov.pl/portal/bip/227/19529/Polityka_migracyjna_Polski.html, pobrano 5.06.2015.

Opportunities and perspectives for integration policy towards immigrants in Poland

IRENA CLIMOVA
Jagiellonian University

SUMMARY: *Article analyzes selected issues of integration policy towards migrants in Poland. Author presents current state of public policy, the conditions and prospects of its development.*

KEY WORDS: *immigration policy, Polish, integration, conditions, perspectives*